

**Sámi
allaskuvla**

Fágaplána

Álgoohpahusa čieknudeapmi – joatkkaohppun vuodđoskuvlaoahpaheddjiide

VALG-6100

25 oahppočuoggá

1. Oahpu namma

Sámegillii: Álgooahpahusa čiekŋudeapmi – joatkkaoahppun vuodđoskuvlaoahpaheddjiide
Dárogillii: Spesialisering for begynneropplæring – videreutdanning for grunnskolelærere
Eanjalasgillii: Specialisation for Initiative Education – Continuing Education for Primary and Lower Secondary School Teachers

2. Oppalaš dieđut oahpu birra

Oahpu koda: VALG-6100
Dássi: Joatkkaoahppu, masterdássi
Viidodat: 25 oahppočuoggá
Galli lohkanbaji badjel: 1
Oahpu lágideapmi: Neahttadoarjjaoahpahas: Oahpus leat sihke fysalaš deaivvadeamit Sámi allaskuvllas ja neahttaoahpahas. Fysalaš deaivvademiid ii leat vejolaš čuovvut neahta bokte.
Fágalaš latnjalasvuohta: Oahppu vástida fágalaččat V1ÁLG-3100 Álgooahpahusa čiekŋudeapmi-fága, mii lea oassin Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahppu 1.-7. ceahki masterprográmmas.

3. Oahpu gullevažvuohta

Fága fálojuvvo joatkkaoahppun vuodđoskuvlaoahpaheddjiide.

4. Sisabeassangáibádusat

Čadahuvvon oahpaheaddjeoahppu mii addá gelbbolašvuođa oahpahit vuodđoskuvllas, ja sámegielmáhttu.

Sámegiela gáibádusa sáhtta deavdit čuovvovaš vugiid mielde: Norgga joatkkaskuvllas sámegiella 1. dahje 2. giellan 2, Suoma logahagas eatnigielladutkkus dahje lohkan sámegiela vierrogiellan ja Ruota gymnásas eatnigiellan (modersmål 200 čuoggá) dahje ođđaáigásaš giellan (moderna språk 200-300 čuoggá) dahje vástideaddji sámegielloahppu doaibmi njuolggadusaid mielde. Sámegiela gáibádusa sáhtta maid deavdit sámegiela lohkanbadjeoahpuin, 30 oahppočuoggá, dahje vástideaddji oahpuin dahje ceavzit giellageahččaleami maid Sámi allaskuvla lágida. Jus lea eahpesihkarvuohta man dási gelbbolašvuohta ohccis lea, de ášši ovddiduvvo fágalaš árvoštallamii ja meannuduvvo dán vuodul.

5. Oahpahas- ja eksámengiella

Davvisámegiella.

6. Sisdoallu

Fága čiekŋuda álgoohpahusa ceahki ohppiid oahppamii ja skuvlaovdáneapmái. Čiekŋudeami mihttun lea addit studeanttaide reaidduid, maiguin sihkkarastit 1.- 4. ceahki ohppiide vejolašvuoda háhkat vuodđomáhtu lohkamis, čállimis ja matematihkas ja vuhtii váldit maid dai estehtalaš ja praktihkalaš beliid álgoohpahusas. Čiekŋudeami ulbmilin lea nannet oahpaheaddji návccaid oaidnit oahppi ollislaččat, vai son nagoda sihkkarastit ahte buot oahppit besset háhkat alcceaseaset fágalaš ja sosiálalaš gelbbolašvuoda skuvllas. Dása dárbaša oahpaheaddji máhtu das, mo oahppit álgoohpahusas háhket gelbbolašvuoda lohkamis, čállimis, matematihkas ja estehtalaš ja praktihkalaš beliin.

Oahpahuslága prinsihppan lea eastit árrat váttisvuodaid čuožžileami. Dat mearkkaša ahte dalle go oahppi dárbaša liigedoaimbajju oahpahusas vuodđogálggaid nannemis dego lohkamis, čállimis dahje rehkenastimis, de galgá álggahit doaimbajuid nu árrat go vejolaš. Álgoohpahusa čiekŋudeamis studeanta oážžu mávssolaš ja ođastuvvon máhtu das, mo oahppi oahppá vuosttaš skuvlajagiid. Dat addá vejolašvuoda árrat nannet oahppama sáme gielas ja matematihkas dalle go dat dárbašuvvo.

Oahpu sisdoallu lea juhkkjuuvvon guovtti oassái:

1. Álgoohpahusa ja geavada (práksisa) estehtalaš ja praktihkalaš bargovuogit
 - Sámi musihkka
 - Luondu ja pedagogihkka
 - Mánáidkultuvra, stoahkan ja drámá
 - Duodji ja dáidda
 - Sáme giella ja matematihkka
2. Álgoohpahusa spesifihkka gažaldagat ja mánnávuodadutkan sámi perspektiivvas
 - Čiekŋalis ja guorahalli máhttu mánáid ovdáneamis
 - Sámi árvvut, sámi bearašáddejuvumi ja ovttasbargu váhnemiiguin
 - Individuála oahpahusplánat
 - Giellaseailluheapmi ja giellaealáskahttin, guovtte- ja mánggagielatvuoha, guovtte- ja mánggakultuvrralašvuoha
 - Lohkan- ja čállinoahpahus ja matematihkka, oahppanváltut, álgoohpahusa bargometodat

7. Oahppanjoksoset

Studeanta olaha čuovvovaš oahppanjoksosiid:

Diehtu:

Studeanttas lea

- čiekŋalis máhttu ja áddejuvumi álgoohpahusa mihtilmasvuodaid ja unnimus ohppiid iešvuodaid
- čiekŋalis máhttu ja áddejuvumi lohkan-, čállin- ja matematihkka oahpahusas
- čiekŋalis máhttu ja áddejuvumi lohkan-, čállin- ja matematihkka hástalusain ja dovdá mánggalágan vugiid mo doarjut ovttaskas oahppi
- čiekŋalis máhttu ja áddejuvumi álgoohpahusa estehtalaš ja praktihkalaš bargovuogiin hutkás ja

kultuvrralaš perspektiivvas

- čiekŋalis máhttu ja áddejupmi plánet, čadahit ja árvvoštallat integrerejuvvon bargovugiid čuovvovaš fágaid progresašuvnnas: drámá, govvadáidda, duodji, lášmmohallan ja musihkka ja lohkan ja čállin ja matematihkka.
- čiekŋalis máhttu ja áddejupmi álgoohpahusa áigeovuodilis dutkamušain ja dieđalaš diskursain
- čiekŋalis máhttu ja áddejupmi sámi giellasosiologalaš diliin maid vuodul plánet oahpahusa ja árvvoštallat álgoohpahusa
- čiekŋalis máhttu ja áddejupmi iežas rollas sámi álgoohpahusa spesialistan
- čiekŋalis máhttu oahpaheami ja luohkkálatnjakultuvrra interakšuvnamálliin ja gulahallamiin
- čiekŋalis máhttu ja áddejupmi oahppis aktevrán skuvllas ja servodagas ja mo oahpaheaddji ovddida ja jodiha hástaleaddji ja inkluderejeaddji, hutkás, oadjebas ja dearvvašvuodaovddideaddji oahppanbirrasa mas álgoohpahus heivehuvvo iešguđetlágan ohppiid dárbbuide

Máhttu:

Studeanta máhtá

- ákkastallat álgoohpahusa fágadidaktihkalaš válljemiid mas analysere ja árvvoštallá iešheanaláččat dálá teoriijaid ja metodaidda, ja váldá vuhtii buriid fágalaš, sosiálalaš ja praktihkalaš- estehtalaš oahppanproseassaid
- árvvoštallat hearvás ja vuorddekeahces oaviliid maid oahppit ovdanbuktet ja máhtá ákkastallat iežas responsaválljema
- oahpahit dutkamušaid ja vásáhusaid vuodul, iešheanaláččat ja ovttas earáiguin
- geavahit bargovugiid mat ovddidit oahppi imaštallama, hutkáivuoda, ovttasbargonávccaid ja systemáhtalaš ja kritihkalaš bargama

Oppalaš gelbbolašvuoha:

Studeanta

- máhtá analyseret ja guorahalli vugiin árvvoštallat fágalaš, profešuvdnaetihkalaš ja oahpahaspolitihkalaš čuolmmaid
- máhtá iešheanaláččat bargat iežas gelbbolašvuoda ovddideamis ja heivehit iežas práksisa máhtá skuvlabargus ovddidit mánggakultuvrralaš perspektiivvaid ja movttiidahttit demokrátalaš oassálastimii ja ceavzilis ovdáneapmái

8. Oahpahan- ja oahppanvuogit

Oahppanvuogit leat praktihkalaš barggut, logaldallamat, seminárat, digitála oahpahas, joavkobarggut, čálalaš barggut, digaštallamat, njálmmálaš ovdanbuktimat, refleksuvdna ja bagadallan.

9. Gáibádušat beassat eksámenii

Čuovvovaš gáibádušat ovdal studeanta beassá eksámenii:

- Gáibiduvvo ahte studeanttat oassálastet aktiivvaláččat lágduvvon oahpahasii (unnimustá 80 %).
- Studeanta galgá čállit 10 oanehis reflekterejeaddji čálloša mat čatnasit álgoohpahusa váldofáttáide.

- Čađahit didáktálaš- ja oahpahusbarggu skuvllas álgoeahpahušdásis.

10. Eksámen

Eksámen lea čálalaš ruovttueksámen mas studeanta čállá 15-20 siidosáš esseija álgoeahpahuša iešvuodain iežas válljejuvvon fáttás.

Árvvoštallan bustávvaárvosániiguin A-F, ECTS-vuogádaga mielde.

11. Leago privatisttain vejolaš váldit dan oahpu?

Ii leat.

12. Kvalitehtasihkkarastin

Čujuhuvvo Sámi allaskuvlla kvalitehtasihkkarastinvuogádahkii ja dasa makkár vejolašvuodát ja geatnegasvuodát studeanttain leat árvvoštallat Sámi allaskuvlla oahppofálaldagaid ja bálvalusaid kvalitehta. Studeanttain lea geatnegasvuohka searvat árvvoštallamiidda mat leat oassin kvalitehtasihkkarastinvuogádagas.